

Hankintamenettelyt
kansallisen kynnysarvon
alittavissa hankinnoissa –
PIENHANKINNAT

Hämeenkyrö

Hankintamenettelyt kansallisen kynnyksarvon alittavissa hankinnoissa – PIENHANKINNAT

1.1 Yleistä

Kansallinen kynnyksarvo (alv 0 %) on

- tavara- ja palveluhankinnoissa 60 000 euroa
- rakennusurakoissa 150 000 euroa
- sosiaali- ja terveydenhuollon palveluhankinnoissa 400 000 euroa (hankintalain Liite E 1-4 kohdat)
- muissa erityisissä palveluhankinnoissa 300 000 eur (hankintalain Liite E 5-15 kohdat)
- käyttöoikeussopimuksissa (palvelut ja urakat) 500 000 eur
- suunnittelukilpailuissa 60 000 eur.

Kansallisen kynnyksarvon alittaviin hankintoihin (pienhankintoihin) ei sovelleta hankintalakia, vaan sen sijaan tätä hankintaohjetta sekä muun lainsäädännön velvoitteita **ja alla mainittuja periaatteita**. Nämä periaatteet ovat vastaavia kuin suuremmissakin hankinnoissa:

- hankintojen avoimuus
- tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu
- markkinoiden kilpailuolosuhteiden hyväksikäyttö mahdollisuuksien mukaan
- hyvän hallinnon periaatteet.

Kansallisen kynnyksarvon alittavissa hankinnoissa noudatetaan yleensä vastaavanlaista hankintamenettelyä, kuitenkin huomattavasti kevyemmin sovellettuna kuin arvoltaan suuremmissa hankinnoissa ja tässä kohdassa määritellyin poikkeuksin (mm. pienhankinnan suorahankintaperusteet). Tarjouskilpailu voidaan toteuttaa hyvin kevyesti, kunhan yllä mainitut periaatteet tulevat noudatetuiksi.

Toistaiseksi (v. 2019) pienhankinnasta voi ilmoittaa HILMA-ilmoituskanavassa, vaikka **pienhankinnoissa ei ole pakollista ilmoitusvelvollisuutta**. **Pienhankinnoista ei myöskään voi valittaa markkinaoikeuteen**, paitsi milloin kyseessä on hankinnan pilkkominen.

Pienhankinnan ratkaisu voi olla erillinen pienhankinnan hankintapäätös tai jos varsinaista päätöstä ei tarvita esimerkiksi pienhankinnan erityisen vähäisen arvon vuoksi, ilmoitus tarjoajan valinnasta tai tilauksen tekeminen voi olla hankinnan päätös. Tällöinkin ratkaisun voi tehdä se taho (viranhaltija, toimenhaltija tai toimielin), jolle on kunnassa siihen oikeus.

Mikäli hankinnan arvo on 9 000 euroa (alv 0 %) tai enemmän, on tarjouskilpailun ratkaisusta tehtävä perusteltu hankintapäätös, johon liitetään kunnallinen oikaisuvaatimusohje ja hankintaohje. Hankintapäätös oikaisuohjeineen annetaan tiedoksi tarjoajille ja ehdokkaille, minkä lisäksi tällainen **pienhankinnan päätös tulee antaa tiedoksi kuntalain 140 §:n mukaisesti myös yleisessä tietoverkossa**, kuten muutkin kunnalliset päätökset. Hankintamenettelytavan valinnan ja hankintapäätöksen ei tarvitse kuitenkaan olla aivan samalla tavalla perusteltu kuin hankintalakia sovellettaessa kynnyksarvot ylittävissä hankinnoissa.

9 000 euron tai sen ylittävän pienhankinnan **hankintapäätökseen**, jonka tekee kunnassa siihen ratkaisuoikeuden saanut henkilö tai toimielin, tulee merkitä hankinnan luonteesta riippuen **keskeiset tiedot**:

- valittu toimittaja
- hankinnan kohde ja määrä

- hankinnan kokonaishinta kaikkine kuluineen ilman arvonlisäveroa
- valittu hankintamenettely ja jos käytetty suoraankintaa, siihen perustelu
- perustelut, mikäli on hankittu Hämeenkyrön voimassaolevan hankintasopimuksen alaisia tuotteita, jotka on kuitenkin hankittu jostakin muualta kuin ko. sopimustoimittajalta
- hankintapäätöksen (hankinnan ratkaisun) keskeisimmät perustelut tarjouspyynnössä ilmoitetuin valinta- ja vertailuperustein
- muutoksenhakuohjeet: kunnallinen oikaisuvaatimus ja hankintaoikaisu
- muut mahdolliset hankinnassa olennaiset tiedot.

Alle 9 000 euron hankinnoista ei tarvitse tehdä erillistä hankintapäätöstä, ellei hankkiva yksikkö sitä nimenomaisesti halua. Jos pienhankinnan arvo on alle 9 000 euroa ei tehdä erillistä hankintapäätöstä, vaan annetaan esimerkiksi **sähköpostilla vapaamuotoinen ilmoitus pienhankinnan ratkaisusta** tiedoksi tarjouksensa jättäneille ilman muutoksenhakuohjeita.

Myöskään **tilauksista, jotka tehdään Hämeenkyrön oman kilpailutetun sopimuksen mukaisesti, ei tehdä erillistä tiedoksi annettavaa hankintapäätöstä.**

Pienhankinnat tulee ensisijaisesti toteuttaa käyttämällä kilpailutettuja hankintasopimuksia ja puitejärjestelyjä, joihin Hämeenkyrö on sitoutunut. Näissä tapauksissa hankinta toteutetaan tilaamalla sopimusehtojen mukaisesti.

Pienhankinnat kilpailutetaan pääsääntöisesti käyttäen avointa, rajoitettua tai neuvottelumenettelyä. Suoraankintaa ilman tarjouskilpailua käytetään silloin, kun tavanmukainen kilpailuttaminen ei ole hankkeen erityinen laatu tai vähäisyys huomioon ottaen perusteltua esimerkiksi kilpailuttamisesta johtuvien kustannusten tai siihen kuluvan ajan johdosta (kohta 1.3).

Vaikka pienhankinnasta ei sinänsä tarvitse laatia erillistä sopimusta valitun toimittajan kanssa, **sopimuksen tekemistä** ehdottomasti **suositellaan, jos** se on **tarkoituksenmukaista pienhankinnan luonteen vuoksi** (esim. hankinnan arvo vähäistä suurempi, asiantuntija- tms. palveluhankinta tai hankinnan ehdot eivät yksiselitteisiä pienhankinnan tarjouspyyntö- ja tarjousasiakirjojen tai käytettävien vakiosopimusehtojen JYSEt, YSE tms. perusteella). Jos sopimusta ei tehdä, pienhankinnan tilaukseen kannattaa ehdottomasti laittaa ainakin keskeiset hankinnat ehdot. Sopimuksessakin liitteenä voi käyttää em. vakiosopimusehtoja.

Jos pienhankinnan luonteen vuoksi siitä on tarkoituksenmukaista tehdä erillinen hankintasopimus, kannattaa jo pienhankinnan tarjouspyyntöön tai hankintapäätökseen lisätä teksti: ”Hankintasopimus syntyy vasta, kun molemmat osapuolet ovat allekirjoittaneet hankintasopimuksen”. Tämä sen vuoksi, koska jos ei muutoin ole sovittu, pienhankinnan sopimus syntyy oikeustoimilain mukaan tilaajan ja tarjouksen tekijän välille välittömästi sen jälkeen, kun tarjouksen tekijä on saanut todisteellisesti tiedon tehdystä päätöksestä ja ottanut siitä selon. Jos muutoksenhaku (hankintaoikaisuvaatimus) muuttaisi tehtyä hankintapäätöstä, voisi hankintayksikkö joutua sopimusrikkomuksen vuoksi vahingonkorvausvastuuseen ensimmäisessä hankintapäätöksessä valittua toimittajaa kohtaan.

Pienhankinnan ennakoidun arvon laskemisessa on noudatettava samoja periaatteita kuin suurempienkin hankintojen kohdalla. **Hankinnan ennakoitu arvo** tarkoittaa suurinta hankinnasta mahdollisesti maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa hankintamenettelyn alkamisajankohtana.

Hankinnan ennakoitu arvo lasketaan aina ilman arvonlisäveroa (alv 0 %). Ennakoituun arvoon lasketaan hankinnan kokonaisarvo mahdollisine optioineen:

- Yksittäinen tavara tai palveluhankinta: suurin maksettava kokonaiskorvaus mukaan lukien mahdolliset vaihtoehdot sekä optio ja pidennysehdot
- Rakennusurakka: urakan arvo sekä sellaisten urakan toteuttamisessa tarpeellisten tavaroiden ennakoitu kokonaisarvo, jotka hankintayksikkö antaa urakoitsijan käyttöön
- Jos hankinta toteutetaan samanaikaisesti erillisinä osina, osien ennakoitu arvo laskettava yhteen.
- Tavarahankinta, jonka kohteena on leasing, vuokraus tai osamaksulla hankkiminen:
 - 1) määräaikaisen, enintään 12 kk voimassa olevan sopimuksen osalta ennakoitu voimassaolon aikainen kokonaiskorvaus ja yli 12 kk voimassa olevan sopimuksen osalta kokonaisarvo jäännösarvo mukaan lukien
 - 2) toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen osalta ennakoitu kuukausiarvo kerrottuna 48:lla
- Säännöllisesti toistuvat tai määräajoin uudistettavat tavara- tai palveluhankinnat: viimeksi kuluneen 12 kk:n aikana tehtyjen vastaavien hankintojen arvo tulevan kauden muutokset huomioiden
- Palveluhankinta ilman kokonaishintaa:
 - 1) määräaikaisen, enintään 48 kk voimassa olevan sopimuksen osalta kokonaisarvo
 - 2) toistaiseksi voimassa olevien tai yli 48 kk voimassa olevan sopimuksen osalta kuukausiarvo kerrottuna 48:lla
- Puitejärjestely: puitejärjestelyn keston ajaksi suunniteltujen hankintojen kokonaisarvo
- Dynaaminen hankintajärjestelmä: dynaamisen hankintajärjestelmän keston ajalle suunniteltujen hankintasopimusten kokonaisarvo
- Innovaatiokumppanuus: kumppanuuden eri vaiheiden aikana toteutettavien tutkimus- ja kehittämistoimintojen sekä kumppanuuden lopussa kehitettävien ja hankittavien tavaroiden, palvelujen ja rakennusurakoiden ennakoitu enimmäisarvo
- Käyttöoikeussopimus: sopimuksensaajan sopimuksen voimassaoloaikana tuottama liikevaihto siltä osin, kuin se on vastikkeena sopimuksen kohteena olevasta urakasta tai palvelusta taikka näihin liittyvistä tavaroista. Tällöin ennakoidun arvon laskemisessa otettava huomioon mm. asiakkailta tuleva raha.

Hankintojen pilkkominen pienempiin eriin kansallisen kynnyсарvon alittamiseksi ja hankintalain kiertämiseksi on ehdottomasti kielletty. Sen sijaan **hankinnan jakaminen** pienempiin osiin **osatarjoukset mahdollistamalla** saattaa olla erityisen **suositeltavaa** pienhankinnassakin, varsinkin sellaisessa pienhankinnassa, joka on arvoltaan lähellä kansallisen kynnyсарvon rajaa (esim. tavara- ja palveluhankinnat 60 000 euroa). Kun hankinta jaetaan osiin siten, että tarjoajat voivat antaa osatarjouksia, jakaminen ei vaikuta hankintakokonaisuuden ennakoituun arvoon, sillä kaikki osatarjoukset on otettava huomioon ennakoitua arvoa laskettaessa. Näin hankintoja jakamalla osatarjoukset mahdollistamalla pitäisi saada pk- ja mikroyrityksiä ja varsinkin paikallisia yrityksiä enemmän tarjoajiksi. Siten pienhankinnoissakin suositellaan osatarjousten sallimista, aina silloin kun se on tarkoituksenmukaista.

Hankinnan osiin jakamisen tulee perustua taloudellisiin tai teknisiin seikkoihin, jotka hankintayksikön tulee myöhemmin pystyä näyttämään toteen. Lisäksi on syytä huomioida hankintayksikön muiden hankkijoiden/yksiköiden toteuttamat samantyyppiset ja ajallisesti samoihin jaksoihin kohdistuvat hankinnat. Hankintojen pilkkomista koskeva valitus voidaan saattaa markkinaoikeuden tutkittavaksi, vaikka hankinta olisikin alle kansallisen kynnyсарvon.

1.2 Pienhankinnat kilpailuttaen

Kun hankintayksikkö ryhtyy suunnittelemaan pienhankintaa ja valitsemaan hankintamenettelyä, on siinä huomioitava:

- hankinnan luonne, onko kyseessä
 - moniulotteinen palveluhankinta vai teknisesti helposti määriteltävissä oleva perustuote (ns. bulkkitarvike)
 - kertaluontoinen hankinta vai usein toistuva hankinta
 - säännöllisesti vai epäsäännöllisesti toistuva hankinta
- hankinnan arvo
- laatutekijöiden merkitys
- elinkaarikustannukset
- markkinoilla oleva tarjonta.

Erityisen vähäarvoinen pienhankinta – toteuttaminen hintatiedustelulla

Pienhankintaa pidetään aina vähäarvoisena, mutta pienhankinnan erityinen vähäarvoisuus on arvioitava kunnan ja sen toimialan, hallintokunnan tms. organisaation osan, jonka käyttöön hankinta tulee, hankintavolyymien ja hankintojen luonteen pohjalta.

Tällöin jos pienhankinta on arvoltaan erityisen vähäinen, siitä ei tarvitse myöskään tehdä kohdassa 1.1 kuvattua hankintapäätöstä. Jos hankintayksiköllä on riittävä tieto markkinoista ja tarjoajista, tilaustietojen (tuote-, hinta- ja saatavuustietojen) selvittämisen ja toimittajavalinnan voi toteuttaa useammalla tavalla.

Yksinkertaisimmillaan pyydetään esimerkiksi sähköpostilla tai puhelimitse muutamalta tarjoajalta vastauksia hintatiedusteluun tuote-, hinta- ja saatavuustietojen selvittämiseksi. Myös pienhankinta suoraan hankintana voi olla mahdollinen, mikäli kohdan 1.3 edellytykset pienhankinnan toteuttamiseksi suoraan hankintana täyttyvät.

Pääsääntö: pienhankinnan kilpailuttaminen kevyesti sähköisen kilpailuttamisratkaisun avulla

Pienhankinnan kilpailuttamisessa käytetään pääsääntöisesti avointa, rajoitettua tai neuvottelumenettelyä.

Koska kansallistakaan ilmoittamisvelvollisuutta hankinnasta ei pienhankinnoille ole, pidetään rajoitettua menettelyä (kohta 1.2.2) käytettäessä riittävänä tarjouspyynnön lähettämistä 3 – 5 tarjoajalle edellyttäen, että tarjoajia löytyy tuo määrä. Kuitenkin myös pienhankintojen (kansallisen kynnysarvon alittavien hankintojen) ilmoittaminen HILMA-kanavassa on täysin sallittua, joten HILMA-kanavassa ilmoittamista pidetään suositeltavana myös pienhankinnoissa (avoin menettely), mikäli riittävää määrää tarjoajia ei ole hankintayksikön tiedossa tai esim. hankinnan luonne näin edellyttää ja kilpailutuksella arvioidaan saavutettavan merkittävää hyötyä.

Kunnalla on käytössään **sähköinen kilpailuttamisratkaisu** (v. 2019 Cloudia), jossa on mahdollisuus myös pienhankintojen sähköiseen kilpailuttamiseen. Siten pienhankinnatkin tulisi kilpailuttaa tällä **sähköisellä ratkaisulla**, ellei sitten ole perusteltua syytä toteuttaa pienhankintaa muutoin kuin kilpailuttamisratkaisun kautta.

Tällainen **peruste**, jolloin **sähköisyyden vaatimuksesta pienhankinnoissa voidaan poiketa**, on esimerkiksi tilanne,

- jos hankinnan sähköisyys todennäköisesti rajoittaisi potentiaalisten alan tarjoajien osallistumista tarjouskilpailuun tai
- kun pienhankinta on erityisen vähäarvoinen, jolloin sähköisen hankintajärjestelmän käyttö aiheuttaisi kunnalle ja/tai tarjoajille todennäköisesti enemmän prosessi- tms. kustannuksia kuin sillä saavutettaisiin hyötyä.

Näissä molemmissa tilanteissa tarjousten pyytäminen ja toimittaminen esimerkiksi sähköpostitse olisi tarkoituksenmukaisempi tapa toteuttaa hankinta kuin kilpailuttamisjärjestelmän avulla. Varsinkin jos sähköisen kilpailuttamisratkaisun käyttö hankaloittaisi paikallisten tarjoajien osallistumista tarjouskilpailuun, tulisi pienhankintaa tekevän toteuttaa kilpailutus esimerkiksi sähköpostin avulla.

Lisäksi pienhankinnassa voidaan poiketa sähköisen tietojenvaihdon vaatimuksesta esimerkiksi silloin kun

- hankinnan erityisluonteen vuoksi sähköisten viestintämuotojen käyttö edellyttää erikoisvälineitä, -laitteita tai tiedostomuotoja,
- tarjouskilpailuvaiheessa tarvitaan toimittajalta fyysinen malli, näyte tai pienoismalli, jota ei voida toimittaa sähköisesti tai
- hankinta- tai tarjousasiakirjojen sisältämien tietojen salassapidon turvaamiseksi tietojenvaihdossa on käytettävä muuta kuin sähköistä muotoa.

Sähköisellä Cludia -järjestelmällä pienhankintaa kilpailuttavan on syytä huomioida, että Cludian käyttämä termistö ja hankintasanasto, sen hankintamenettelyt ja niiden rakenne eivät välttämättä ole samat kuin tässä hankintaohjeessa!

Pienhankintaa tekevällä on käytössään vaihtoehtoisia hankintamenettelyjä. Pienhankinnan neuvottelumenettelyä (kohta 1.2.3) ja suoraanhankintaa ilman tarjouskilpailua (kohta 1.3) käytetään silloin, kun pienhankinnan tavanmukainen kilpailuttaminen ei ole hankkeen erityinen laatu tai erityinen vähäisyys huomioon ottaen perusteltua esimerkiksi kilpailuttamisesta johtuvien kustannusten tai siihen kuluvan ajan johdosta.

Silloin kun hankintaa tekevällä on selvä käsitys siitä, että esimerkiksi omassa kunnassa tai seutukunnissa on sellainen määrä potentiaalisia tarjoajia, että pienhankintaan saadaan riittävästi kilpailua näiden kesken, ovat kevyt rajoitettu menettely (kohta 1.2.2) tai kevyt neuvottelumenettely (kohta 1.2.3) erityisen suositeltavia. Tällöin tarjouksia voidaan pyytää varsinkin näiltä paikallisilta tarjoajilta. Avoimessa menettelyssä, kun hankinnasta on ilmoitettu tarkoituksenmukaisella tavalla ja tarjouspyyntö siten julkaistu, kannattaa tarjouspyyntö lähettää suoraan myös potentiaalisille paikallisille tarjoajille, jotta myös nämä osallistuisivat tarjouskilpailuun.

Pienhankinnan luonteesta riippuen tarjoajalle voidaan tarvittaessa asettaa soveltuvuusvaatimuksia, kuten esimerkiksi tarjoajan luottoluokitusta tai referenssejä, kokemusta aiemmista vastaavista hankinnoista. **Tarjousista määritellään tarjouspyynnössä valittavaksi joko hinnaltaan halvin tai hinta-laatusuhteeltaan paras.** Jos käytetään valintaperusteena hinta-laatusuhteeltaan parasta, tulisi määritellä ainakin tärkeysjärjestys niille kriteereille, joilla laatua arvioidaan.

Pienhankinnoiksi luetaan hyvinkin monentyyppisiä hankintoja aivan vähäarvoisista monimutkaisempiin ja rahallisesti varsin suuriarvoisiin hankintoihin. Yksinkertaisimmissa ja arvoltaan vähäisemmissä pienhankinnoissa voi hyvin käyttää valintaperusteena hinnaltaan halvinta tarjousta. Jos käytetään valintaperusteena kokonaistaloudellista edullisuutta eli parasta hinta-laatusuhdetta, pienhankinnassakin

käytettävien vertailuperusteiden tulisi lähtökohtaisesti liittyä hankinnan kohteeseen ja mahdollistaa tarjousten tasapuolinen arviointi.

Vertailuperusteina voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia laatua mittaavia kriteereitä, jotka soveltuvat myös kansallisiin ja EU-kynnysarvot ylittäviin hankintoihin. Pienhankinnan luonteesta riippuen tarjouspyynnössä voi ja kannattaa vielä tarvittaessa tarkemmin määritellä, mitä seikkoja kyseisissä kriteereissä arvostetaan ja käytetään perusteina:

- Tekniset ansiot (määritellään arvostettavat seikat)
- Esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet (määritellään arvostettavat seikat)
- Esteettömyys
- Kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävä suunnittelu
- Käyttökustannukset (määritellään laskentaperusteet)
- Kustannustehokkuus (määritellään arvostettavat seikat)
- Myynnin jälkeinen palvelu ja tekninen tuki (määritellään arvostettavat seikat)
- Huolto (määritellään arvostettavat seikat)
- Toimituspäivä tai toimitus-/toteutusaika (määritellään arvostettavat seikat)
- Muut toimitusehdot
- Henkilöstön pätevyys ja kokemus sekä henkilöstön organisointi, jos henkilöstön laadulla voi olla merkittävä vaikutus hankintasopimuksen toteuttamisessa
- Ympäristöystävällisyys (määritellään, onko kyse energia- tai materiaalitehokkuudesta, kierrätettävyydestä tms. seikasta ja määritellään arvostettavat seikat)
- Laatua voidaan arvioida myös ns. ranskalaisen urakan menetelmällä (ns. käänteinen kilpailutus), jossa asetetaan kiinteä hinta esim. hintakattona ja arvioidaan laatuun liittyviä perusteita kuten saatavia suoritteiden määriä ja sisältöjä.

Varsinkin mikäli pienhankinnan kohde on monimutkaisempi, arvoltaan suurehko tai siinä muutoin halutaan huomioida erityisesti esimerkiksi ympäristönäkökohtia, vastuullisuutta tai muita laatutekijöitä, voidaan laatua huomioida hankinnassa lisäksi muutoinkin kuin yllä kuvattuna hinta-laatusuhteen vertailuperusteena. Laatua voidaan siten huomioida myös esimerkiksi:

- tarjoajalle asetettavina soveltuvuuden vähimmäisvaatimuksina
- ehdottomina hankinnan kohteen vähimmäisvaatimuksina
- vertailuperusteena tai vertailuperusteena vähimmäisvaatimukset ylittäviltä osiltaan
- hankintasopimuksen ehtoina
 - tällöin tärkeää sopimuskauden aikainen seuranta, esim. bonukset ja sanktiot, mikä siten edellyttää myös tilaajalta aktiivisempaa panostusta sopimuskaudella.

Tarjoukset tulee pyytää jättämään sovituissa määräajassa ja tarjousajan olisi syytä olla riittävä. Jos hankintayksikkö käyttää pienhankinnassa sähköistä kilpailuttamisratkaisua, tulee tarjoukset jättää sen kautta. Muussa tapauksessa tarjoukset pyydetään toimittamaan joko sähköpostilla hankintayksikön määrittelemään mieluiten ei-henkilökohtaiseen sähköpostiosoitteeseen, vaan esimerkiksi kunnan kirjaamon sähköpostiin tai postitse.

Saapuneet kirjalliset tarjoukset avataan tarjousten jättöajan jälkeen ja tarjoukset käsitellään tasapuolisesti ja syrjimättömästi.

Tarjousten sisältöä ja tarjouspyynnön vaatimuksia on mahdollista harkinnan mukaan täsmentää, jotta tarjoukset olisivat tarpeen mukaisia ja yhteismitallisia, niin että ne voitaisiin vertailla. Siten hankintayksikkö voi pyytää tarjoajia toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja. Selvästi tarjouspyynnön vastaiset tarjoukset on kuitenkin hylättävä.

Myöhästynyt tarjous tulee hylätä ja palauttaa lähettäjälle viimeistään, kun mahdollinen hankintapäätös on tehty ja muutoksenhaku aika kulunut umpeen. Myöhästyneeksi katsotaan myös sellainen tarjous, joka on saapunut jättöajan jälkeen, mutta ennen tarjousten avaustilaisuutta. Tarjoaja kantaa aina vastuun siitä, että tarjous on perillä ajoissa.

On myös syytä huomioida, että **Tilajavastuulaki** (Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 1233/2006) saattaa tulla sovellettavaksi pienhankinnassakin, jos tilataan työtä yli 9 000 euron arvosta tai yli 10 päivää vuokratyötä, joka tehdään tilaajan (kunta tms.) työtiloissa tai työkohteessa. Tilattavan työn tulee liittyä tilaajan toiminnassa tavanomaisesti suoritettaviin tehtäviin tai tavanomaiseen toimintaan liittyviin kuljetuksiin. Pääsääntöisesti tilajavastuulain selvitykset on pyydettävä viimeistään ennen kuin hankinnasta tehdään tilaus tai sopimus.

1.2.1 Avoin menettely pienhankinnassa

Avoimessa menettelyssä kaikki hankinnasta kiinnostuneet tarjoajat voivat tehdä tarjouksen ja kaikki otetaan mukaan tarjouskilpailuun. Avointa menettelyä käytetään tilanteissa, joissa hankintayksiköllä on vain rajallisesti tietoa tarjoajista ja tarjonnasta markkinoilla sekä erityisesti silloin, kun hankitaan selkeästi määriteltäviä tuotteita tai palveluita ja kun kysymyksessä on hankinta, joka on tarkoituksenmukaisinta ratkaista vain hinnan perusteella.

Avoimessa menettelyssä hankinnasta **ilmoitetaan julkisesti hankintayksikön parhaaksi katsomalla tavalla**. Hankinnasta voidaan ilmoittaa **sähköisen kilpailuttamisratkaisun Clodian kautta** tai muutoin julkisesti esim. tarkoituksenmukaisissa tiedotusvälineissä, kuten sanoma- tai ammattilehdessä tai kunnan internet-sivuilla tai ilmoitustaululla. Niin ikään **HILMA-ilmoituskanavalla voidaan ilmoittaa myös pienhankinnoista**, edellyttäen että HILMA-kanavassa edelleen säilyy mahdollisuus ilmoittaa myös pienhankinnoista. Avoimella ilmoittamisella tavoitetaan toimittajia, jotka eivät ole hankintayksikön tiedossa. Ilmoittamisen laajuus ja määrä on suhteutettava ilmoittamisesta saatavissa olevaan hyötyyn. Ilmoittamisen suuntaaminen kannattaa tehdä olemassa olevan markkinatiedon pohjalta ja ilmoittamisvälineet valita sen kohderyhmän mukaan, joka halutaan tavoittaa.

Tarjouspyynnöt ja tarjoukset tehdään avoimessa menettelyssä ainoastaan kirjallisina, muilta osin voidaan soveltaen toteuttaa samoja periaatteita ja noudattaa samoja menettelytapoja kuin seuraavassa kohdassa 1.2.2 ”Kevyt rajoitettu menettely”.

Hankintaprosessi pääpiirteittäin avoimessa menettelyssä:

1. Hankinnan kohteen määrittely
2. Hankinnasta ilmoittaminen
 - ilmoittamisen laajuus suhteutettava hankinnan laatuun (esim. sähköisen kilpailuttamisportaali Clodian kautta, kunnan nettisivuilla, ilmoitustaululla, lehdissä, HILMAssa)
3. Tarjouspyyntöjen lähettäminen
 - hankinnan luonne ohjaa, minkä sisältöinen tarjouspyynnön pitää olla
 - hankinnan kokoon suhteutetut soveltuvuusperusteet määriteltävä tarjouspyynnössä
 - vertailuperuste hinta tai kokonaistaloudellinen edullisuus, usein hinta
 - tarjouspyynnöt kirjallisina
 - tehdään suoraan sähköiseen Clodia-portaaliin tai toimitetaan niitä pyytävälle ehdokkaille sähköpostitse, postitse tai faxilla

4. Tarjouksen tekeminen
 - tarjouksen tekemiseen on varattava riittävä aika, suhteutettava hankinnan luonteeseen (yleensä vähintään 14 pv)
 - tarjoukset tehdään suoraan sähköiseen järjestelmään, tai toimitetaan sähköpostitse, postitse tai faxilla
5. Soveltuvuuden arviointi
 - ilmoitettuja hankinnan kohteeseen suhteutettuja soveltuvuusperusteita käyttäen
6. Tarjousten vertailu tarjouspyynnössä ilmoitettujen kriteerien mukaan
 - vertailu pelkän hinnan perusteella (tarkka hankinnan kohteen kuvaus, joka sisältää myös halutun laadun tason määrittelyn) tai
 - kokonaistaloudellisen edullisuuden vertailu (laadulliset vertailuperusteet yksiselitteisiä ja vertailu niiden perusteella yksinkertaista)
7. Hankintapäätös saatujen hyväksyttävien tarjousten perusteella
 - jos hankinnan arvo 9 000 euroa tai enemmän, kirjallinen ja perusteltu päätös, joka tiedoksi asianosaisille muutoksenhakuohjeineen (oikaisuvaatimus- ja hankintaoikaisuohje), minkä lisäksi annetaan tiedoksi kuntalain 140 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa
 - jos hankinnan arvo alle 9 000 euroa, ei erillistä hankintapäätöstä, vaan annetaan esim. sähköpostilla vapaamuotoinen ilmoitus pienhankinnan ratkaisusta tiedoksi tarjouksensa jättäneille ilman muutoksenhakuohjeita.

1.2.2 Kevyt rajoitettu menettely

Kevyessä rajoitetussa menettelyssä tarjouksia pyydetään määrätyltä joukolta toimittajia, jotka arvioidaan luotettaviksi ja toimituskykyisiksi suorittamaan aiottu hankinta tai muu tehtävä. Hankintayksiköllä on oikeus rajata potentiaalisten toimittajien määrä ainoastaan valitsemiinsa tarjoajiin. Mahdollisimman tasapuolisen kilpailutilanteen luomiseksi **tarjouspyyntö lähetetään** riittävän monelle toimittajalle. Suositeltavana määränä pienhankinnoissa voidaan pitää tarjouspyynnön lähettämistä **vähintään kolmelle tarjoajalle**. Pääsääntöisesti kevyt rajoitettu menettely tulisi toteuttaa **sähköisen kilpailuttamisratkaisun (Cludia) avulla**.

Rajoitettua menettelyä käytetään erityisesti silloin, kun huomiota on kiinnitettävä ehdokkaiden soveltuvuuteen ja kun toimittajan valinta suoritetaan tarjousten kokonaistaloudellisuuden perusteella.

Kevyessä rajoitetussa menettelyssä samoin kuin pienhankinnan avoimessa menettelyssä tarjousten sisältöä ja tarjouspyynnön vaatimuksia täsmentävä vuoropuhelu (esim. puhelimitse) on myös mahdollista, samoin kuin tarjouksen täydentäminenkin. Jos rajoitettu menettely toteutetaan sähköisen kilpailuttamisratkaisun avulla, on täsmentävä vuoropuhelukin käytävä portaalin kautta. Tällaisen neuvottelun tarkoituksena voi olla selventää tai täsmentää tarjousten sisältöä tai hankintayksikön vaatimuksia. Tarjoajien tasapuolinen kohtelu ei kuitenkaan saa vaarantua. Neuvottelun käyminen yksinomaan tarjoushinnan tarkistamiseksi (ns. tinkimiskierros) on kiellettyä.

Hankintaprosessi pääpiirteittäin kevyessä rajoitetussa menettelyssä:

1. Hankinnan kohteen määrittely
2. Sopivien tarjoajien valinta
 - hankintayksikön ajantasaisen markkinatiedon perusteella
 - täydentävä kevyt markkinakartoitus, mikäli markkinatietoa ei ole; kevyt markkinakartoitus voidaan toteuttaa esim. hyödyntäen internetiä ja/tai puhelimitse
 - em. perusteella päätös kuinka monelle soveltuvalle toimittajalle tarjouspyyntö lähetetään (yleensä vähintään 3:lle)
3. Tarjouspyyntöjen lähettäminen
 - hankinnan luonne ohjaa, minkä sisältöinen tarjouspyynnön pitää olla

- hinta voi olla ainoa vertailuperuste
 - tarjouspyynnöt ensisijaisesti kirjallisina
 - tehdään suoraan sähköiseen Cludia-portaaliin valituille toimittajille tai toimitetaan valituille toimittajille sähköpostitse, postitse tai faxilla
4. Tarjouksen tekeminen
- tarjouksen tekemiseen on varattava riittävä aika, suhteutettava hankinnan luonteeseen (yleensä vähintään 14 pv)
 - tarjoukset tehdään suoraan sähköiseen järjestelmään tai toimitetaan sähköpostitse, postitse tai faxilla
5. Tarjousten vertailu
- vertailu pelkän hinnan perusteella (tarkka hankinnan kohteen kuvaus, joka sisältää myös halutun laadun tason määrittelyn) tai
 - kokonaistaloudellisen edullisuuden vertailu (laadulliset vertailuperusteet yksiselitteisiä ja vertailu niiden perusteella yksinkertaista)
6. Hankintapäätös
- jos arvo 9 000 euroa tai enemmän, kirjallinen ja perusteltu päätös, joka tiedoksi asianosaisille muutoksenhakuohjeineen (oikaisuvaatimus- ja hankintaoikaisuohje), minkä lisäksi annetaan tiedoksi kuntalain 140 § mukaisesti yleisessä tietoverkossa
 - jos hankinnan arvo alle 9 000 euroa, ei erillistä hankintapäätöstä, vaan annetaan esim. sähköpostilla vapaamuotoinen ilmoitus pienhankinnan ratkaisusta tiedoksi tarjouksensa jättäneille ilman muutoksenhakuohjeita.

1.2.3 Kevyt neuvottelumenettely

Pienhankinnat voidaan suorittaa myös neuvottelumenettelyllä hankintayksikön harkinnan mukaan. Menettelytavan käyttäminen on tarkoituksenmukaista etenkin silloin, jos tarpeen ratkaisemiseksi löytyy vaihtoehtoisia toteuttamistapoja (esim. konsulttipalveluissa) tai hankinta on toteutettava nopealla aikataululla.

Neuvottelumenettely voi tapahtua usealta eri toimittajalta saadun tarjouksen perusteella tai neuvotellen heidän kanssaan ilman tarjousmenettelyä.

Jos hankintayksiköllä ei ole tietoa tarjoajista, kevyt markkinakartoitus voidaan suorittaa esim. puhelimitse tai etsimällä mahdollisia tarjoajia internetistä. Ehdokkaiden soveltuvuutta arvioidaan tällöin markkinatiedon pohjalta ja **neuvotteluihin valitaan vähintään kaksi** tarjoajaa.

Neuvottelujen pohjaksi on hyvä määritellä hankintaan liittyvät tarpeet ja tavoitteet. Pääsääntöisesti kevyt neuvottelumenettely tulisi toteuttaa **sähköisen kilpailuttamisratkaisun (Cludia) avulla**. Vaihtoehtoisesti neuvottelut voidaan toteuttaa esim. puhelimitse ja sähköpostin välityksellä. Mikäli kirjallista tarjouspyyntöä ei tehdä tai tarjouksia ei pyydetä, neuvotteluista tehdään muistiinpanot ja perustelut, joiden pohjalta hankinta tehdään.

Hankintapäätöksen ja muutoksenhaun osalta noudatetaan samoja periaatteita, kuin muista vastaavankokoisista hankinnoista on tässä hankintaohjeessa määritelty: jos pienhankinnan ratkaisusta on tehty hankintapäätös (hankinnan arvo 9 000 euroa tai enemmän), liitetään tarjoajille lähetettävään hankintapäätöksen tiedoksiantoon muutoksenhakuohjeet: kunnallinen oikaisuvaatimusohje ja hankintaoikaisuohje. Sitä vastoin, kuten aiemmin mainittiin, kansallisen kynnysarvon alittavista pienhankinnoista ei ole muutoksenhakumahdollisuutta markkinaoikeuteen eikä näin ollen hankintapäätöksen tiedoksiantoonkaan liitetä valitusosoitusta markkinaoikeuteen.

Suosittelavaa on kuitenkin (paitsi aivan vähäisissä hankinnoissa), että kevyessäkin neuvottelumenettelyssä käytyjen neuvottelujen jälkeen tehdään kirjallinen (vapaamuotoinen) tarjouspyyntö ja tarjoaja antaa kirjallisen tarjouksen.

Hankintaprosessi pääpiirteittäin kevyessä neuvottelumenettelyssä:

1. Hankinnan tarpeen ja tavoitteiden määrittely
2. Kevyt markkinakartoitus tarvittaessa (puhelimella, internetistä)
3. Neuvottelut hankinnan toteuttamisesta (suoraan sähköiseen ClouDia-portaaliin valituille toimittajille tai sähköpostitse, puhelimitse tai kirjeitse). Tarvittaessa lähetetään tarjoajille kirjallinen tarjouspyyntö, johon pyydetään kirjallista tarjousta.
4. Mahdolliset lisäneuvottelut, tarkennukset.
5. Dokumentoidaan tarjoajilta saadut tiedot, jos ei kirjallista tarjousta:
 - yksikkö, jolle tarjous tehty ja hankinnasta vastaava henkilö
 - tarjoaja yhteystietoineen
 - päiväys ja tarjouksen voimassaolo
 - tarjottu tavara, palvelu tai urakka
 - hinta-, toimitus- ym. keskeiset sopimusehdot.
6. Yhteenvetona kirjallinen vertailu tarjotuista ratkaisuista tai tarjouksista
7. Hankintapäätös
 - jos arvo 9 000 euroa tai enemmän, kirjallinen ja perusteltu päätös, joka tiedoksi asianosaisille muutoksenhakuohjeineen (oikaisuvaatimus- ja hankintaoikaisuohje), minkä lisäksi annetaan tiedoksi kuntalain 140 § mukaisesti yleisessä tietoverkossa
 - jos hankinnan arvo alle 9 000 euroa ei erillistä hankintapäätöstä, vaan annetaan esim. sähköpostilla vapaamuotoinen ilmoitus pienhankinnan ratkaisusta tiedoksi tarjouksensa jättäneille ilman muutoksenhakuohjeita.

Neuvottelumenettely ilman kilpailua eli suoramankinta on pienhankinnoissa sallittua seuraavassa kohdassa mainituin edellytyksin.

1.3 Hankinta ilman kilpailuttamista (pienhankintojen suoramankintaperusteet)

Hankinta ilman tarjouskilpailua eli suoramankinta on pienhankinnassa mahdollista hankintalaissa mainittujen perusteiden (Hankintalaki 40-41 §, 136 § 2 mom. 2 kohta ja sote-palveluhankinnoissa myös 110 §) lisäksi, jos hankinnan arvo on erityisen vähäinen tai kilpailuttaminen on muutoin epätarkoituksenmukaista tässä kohdassa mainituin perustein. **Hankinnan erityinen vähäarvoisuus** on arvioitava hankintayksikön hankintavolyymien, yksikön hankintoihin käytössä olevien määrärahojen ja hankintojen luonteen pohjalta.

Suoramankinta on mahdollista myös esimerkiksi silloin, **jos tarjouskilpailussa mahdollisesti saavutettavat paremmat hinta- tai muut ehdot eivät ilmeisesti ylitä kilpailun järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.** Suoramankinta on mahdollista niin ikään silloin, **kun vastaavaa tuotetta on hankittu lähiaikoina (12 kk:n sisällä) ja hintataso on selvillä, tai muita potentiaalisia toimittajia ei ole tiedossa, tai hankinnalla on hankintayksiköstä johtumaton ennalta-arvaamaton kiire.**

Suoramankinnassa hankintayksikkö suorittaa tilauksen ilman tarjouspyyntöä tai tekee hankintapäätöksen tarjouskilpailua järjestämättä vain yhdeltä toimittajalta pyydetyn tarjouksen perusteella.

Vaikka pienhankinnoissakin kilpailuttaminen on pääsääntö, varsinkin sote-palveluhankinnoissa kilpailuttamisen tarve on arvioitava tapauskohtaisesti. Yksittäisissä sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluiden hankinnoissa (sosiaali- ja terveyspalveluissa alle 400 000 euron ja koulutuspalvelussa alle 300 000 euron) hankinta voidaan suorittaa tarvittaessa ilman kilpailua, jos tarjouskilpailun järjestäminen tai palvelun tarjoajan vaihtaminen olisi ilmeisen kohtuutonta tai epätarkoituksenmukaista loppuasiakkaan kannalta merkittävän hoito- tai asiakassuhteen turvaamiseksi.

Rakentamishankkeissa kilpailuttamistarve on arvioitava tapauskohtaisesti kiinnittäen huomiota hankkeen luonteeseen, suunnittelutarpeeseen, toimintaympäristöön jne. Keskeistä on tällöin myös se, onko kysymys uudisrakentamisesta vai korjausrakentamisesta.

Suorahankinta on erotettava tilauksista, joita hankintayksiköt tai niiden alaiset organisaatioon kuuluvat toimivaltaiset viranhaltijat ja työntekijät tekevät kilpailutettujen puite- ja vuosisopimusten puitteissa. Tilaukset ovat tällöin jo kilpailutettujen sopimusten täytäntöön panemista eivätkä itsenäisiä muutoksenhakukelpoisia päätöksiä.

Tarjouskilpailua ei järjestetä, jos kunta on päättänyt toteuttaa hankinnan tai tilauksen hankintalain 4 §:n tarkoittaman yhteishankintayksikön (esim. Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy, KL Kuntahankinnat Oy) hankintasopimuksen perusteella, esimerkiksi hankkimalla tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita käyttäen yhteishankintayksikön tekemää hankintasopimusta, puitejärjestelyä tai dynaamista hankintajärjestelmää. Tällöin noudatetaan yhteishankintayksikön kyseisen hankintasopimuksen ehtoja.

Pienhankinta voidaan tehdä kilpailuttamatta suorahankintana, kun

- tarjouskilpailussa mahdollisesti saavutettavat paremmat hinta- tai muut ehdot eivät ilmeisesti ylitä kilpailun järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia
- hankinnalla on hankintayksiköstä johtumaton ennalta-arvaamaton kiire
- vastaavaa tuotetta on hankittu lähiaikoina (12 kk:n sisällä) ja hintataso on selvillä
- muita potentiaalisia toimittajia ei ole tiedossa
- hankinta on erityisen vähäarvoinen yksikön hankintavolyymien, käytössä olevien määrärahojen ja hankinnan luonteen pohjalta.

Lisäksi pienhankinnassa suorahankintaperusteena voi olla suuremmissakin hankinnoissa mahdolliset suorahankintaperusteet, kuten:

- edeltävässä pienhankinnan hankintamenettelyssä (avoimessa, rajoitetussa tai neuvottelumenettelyssä) ei saatu lainkaan tarjouksia tai soveltuvia tarjouksia eikä alkuperäisiä tarjouspyynnön ehtoja olennaisesti muuteta
- teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan eikä järkeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja eikä hankintaehtoja ole keinotekoisesti kavennettu
- ainutkertaisen taideteoksen tai taiteellisen esityksen luominen tai hankkiminen
- ehdottoman välttämätön hankinta, määräaikoja ei voida noudattaa hankintayksiköstä riippumattomasta, ennalta-arvaamattomasta syystä aiheutuneen kiireen vuoksi
- hankittava tavara valmistetaan vain tutkimusta, kokeilua, tuotekehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä kyse ole massatuotannosta
- perushyödykemerkkinoilta noteeratut ja sieltä hankittavat tavarat

- tavarat erityisen edullisesti liiketoimintaansa lopettavalta toimittajalta, pesähoitajalta tai selvittäjältä maksukyvyttömyysmenettelyssä, akordissa tms.
- palveluhankinta suunnittelukilpailun perusteella suunnittelukilpailun voittajalta
- sosiaali- ja terveyspalveluhankinnoissa yksittäisissä asiakastapauksissa
 - jos pienhankinnan tarjouskilpailun järjestäminen tai palvelun tarjoajan vaihtaminen olisi ilmeisen kohtuutonta tai epätarkoituksenmukaista asiakkaan kannalta merkittävän hoito- tai asiakassuhteen turvaamiseksi (esim. pitkäaikaisen kuntoutujan asuminen tietyssä asumispalveluyksikössä)
- suorahankinnat lisätilauksissa,
 - alkuperäiseltä toimittajalta tavarahankinta, jos aikaisemman laitteiston osittainen korvaus/laajennus ja yhteensopimattomuuden tai suhteettomien teknisten vaikeuksien takia ei voi vaihtaa toimittajaa, uusien sopimusten voimassaolo yhteensä alkuperäisen kanssa max. 3 v.
 - aiempaa rakennusurakkaa/palvelua koskeva uusinta, jos uusinnan arvo huomioitu pienhankinnan arvossa (optio), max. 3 v. kuluessa alkuperäisen pienhankinnan sopimuksen tekemisestä.

1.4 Muutoksenhaku pienhankinnasta – hankintaoikaisuvaatimus ja kunnallinen oikaisuvaatimus

Vaikka pienhankinnat jäävät hankintalain ulkopuolelle, hankintalaissa määritelty hankintaoikaisu koskee myös pienhankintojen ratkaisuja (Hankintalaki 135 §). Siten **pienhankinnassa** tehdyn **päätöksen** voi **hankintayksikkö joko asianosaisen vaatimuksesta tai omasta aloitteestaan** ottaa uudelleen käsiteltäväksi **hankintaoikaisu**na.

Pienhankinnassa hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön **asianosainen** voi tehdä hankintayksikölle **vaatimuksen hankintaoikaisu**sta. Asianosainen on siten se, jota asia koskee ja jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa, käytännössä pienhankinnan tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja. **Kun** pienhankinnan **hankintayksikkönä** ja päätöksentekijänä on **kuntaviranomainen, kunnan jäsen** voi tehdä **kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen**.

Jos hankintayksikkönä on muu taho kuin viranomainen, esimerkiksi **kunnan omistama yhtiö**, kunnan jäsenellä ei ole kuntalain mukaista oikaisuvaatimusta käytössään pienhankinnan päätöstä kohtaan. Myös esimerkiksi päätöksen sähköisen tiedoksisaantiajan määräytyminen poikkeaa pienhankinnassa riippuen, onko hankintayksikkönä kuntaviranomainen vai kunnan yhtiö (esim. asianosaisen tiedoksisaanti kuntaviranomaiselta 3.päivänä lähettämisestä vs. kunnan yhtiöltä lähettämispäivänä).

Oikaisuvaatimus hankinnasta tehtyä päätöstä kohtaan, oli sitten kyseessä hankintaoikaisuvaatimus tai kunnallinen oikaisuvaatimus, on asianosaisen tehtävä pienhankinnan päätöksen liitteen muutoksenhakuohjeen mukaisesti. Hankintayksikön kannalta on tärkeää varmistaa, että silloin kun pienhankinnasta on tehtävä pienhankinnan hankintapäätös, myös sen liitteen oikaisuohjeet ovat asianmukaiset ja ajantasaiset.

Pienhankinnoissa hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimusten yhteydessä ei voida vedota suoranaisesti hankintalain vastaisuuteen, koska hankintalain kilpailuttamista koskevia sääntöjä ei pienhankinnoissa sovelleta. Sen sijaan hyvän hallinnon yleiset periaatteet ja hankintalain periaatteet koskevat pieniäkin hankintoja, hankintaohjeistuksen mukaisesti. Siten virheelliset hankintapäätökset tulisi kumota, mikäli päätöksenteossa on syyllistytty esimerkiksi selkeään harkintavallan väärinkäyttöön tai rikotaan olennaisesti tasapuolisuus- ja syrjimättömyysperiaatetta.

Kun oikaisuohjeessa on määritelty, mille taholle (organisaatio, toimialue, toimielin, viranhaltija tms.), oikaisuvaatimus toimitetaan ja mikä sen käsittelee, kyseisen ratkaisijan (hankintayksikkö tms.) on velvollisuus käsitellä saapuneet oikaisuvaatimukset. Käsitteleminen on syytä tehdä ilman aiheetonta viivytystä.

Hankintaoikaisuissa voidaan ratkaisu tehdä seuraavilla tavoilla:

1. Päätöstä ei muuteta

- Hankintayksikkö tekee päätöksen, ettei hankintaoikaisua koskeva vaatimus anna aihetta muuttaa tehtyä hankintapäätöstä, koska siihen ei löydy perusteita.
- Päätös annetaan asianmukaisesti tiedoksi perusteluineen asianosaisille. Päätökseen ei liitetä muutoksenhakuohjetta oikaisusta, koska ei ole syntynyt uutta hankintapäätöstä, joten ei myöskään ole uutta muutoksenhakuaikaa.

2. Päätöstä muutetaan ja tehdään uusi päätös, jolla virhe oikaistaan

- Hankintayksikkö päättää poistaa virheellisen päätöksen tai peruuttaa hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun ja ratkaisee asian uudelleen eli tekee uuden hankintapäätöksen, jos päätös tai ratkaisu on perustunut virheeseen
 - esim. vertailussa tapahtunut pisteytysvirhe, vertailussa on jäänyt huomaamatta jokin seikka tai esteellinen henkilö tehnyt hankintapäätöksen
- Hankintayksikkö tekee uuden hankintapäätöksen, joka annetaan asianmukaisesti tiedoksi asianosaisille perusteluineen ja hankintaoikaisuohjeineen ja josta lähtee uusi muutoksenhakuaika
 - uudella hankintapäätöksellä esim. tehty tarjosten vertailu uudelleen, keskeytetty hankinta tms.

Hankintapäätöksen tai ratkaisun oikaiseminen ei edellytä asianosaisen suostumusta, mutta asiaa käsittelevän hankintayksikön olisi kuitenkin suotavaa kuulla hankintaoikaisun osapuolia etenkin, jos hankintayksikkö hankintaoikaisun perusteella aikoo poistaa aiemman virheellisen päätöksen ja tehdä uuden hankintapäätöksen.

Jos hankintayksikkö tekee hankintaoikaisun johdosta uuden päätöksen, tällaiseen hankintaoikaisun johdosta tehtävään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta markkinaoikeudelta, eikä pienhankinnoista muutoinkaan voi valittaa markkinaoikeuteen. Sen sijaan, jos pienhankinnan päätöstä muutetaan hankintaoikaisuun annetulla ratkaisulla, tästä uudesta muutetusta pienhankinnan päätöksestä on uusi muutoksenhakumahdollisuus hankintaoikaisuvaatimuksella.

Kunnan viranomaisen oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä, joka on tehty joko hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen tai kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen johdosta, voi valittaa kunnallisvalituksena hallinto-oikeudelle.

1.5 Yhteenveto – pienhankinnan vaiheet

Pienhankinnan vaiheet

1

• Hankinnan periaatteet

- Tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu, avoimuus, suhteellisuus sekä hyvän hallinnon periaatteet. Hankintalakia ei sovelleta, vaan kunnan omaa hankintaohjetta.

2

• Suunnitelmallisuus ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus

- Kunnalla on hankintatarve, hankintaan on määrärahat ja hankinta toteutetaan tarkoituksenmukaisena kokonaisuutena.

3

• Olemassa olevien hankintasopimusten ja puitejärjestelyjen hyödyntäminen

- Jos hankinnan toteuttamiseksi on olemassa yhteishankintayksikön hankintasopimus, johon kunta on sitoutunut tai puitejärjestely tai kunnan oma hankintasopimus, käytetään kyseistä sopimusta.

4

• Kilpailuttaminen

- Valitaan kilpailutustapa: avoin menettely, kevyt rajoitettu menettely tai kevyt neuvottelumenettely ja pyydetään tarvittavilla tiedoilla tarjouksia valitun hankintamenettelyn mukaisesti.
- Hankinnan kohteesta ja arvosta riippuen voidaan pyytää vain hinta- ja saatavuustietoja. Tarjousten valintaperusteeksi määritellään tarjouspyynnössä joko hinnaltaan halvin tai hinta-laatusuhteeltaan paras.
- Kilpailuttaminen toteutetaan ensisijaisesti sähköisellä järjestelmällä.

5

• Suorahankinta

- Pienhankinta voidaan tehdä suorahankintana, jos siihen on hankintayksikön (kunta) hankintaohjeen mukaiset suorahankintaperusteet.

6

• Tarjousten käsittely

- Saapuneet tarjoukset käsitellään tasapuolisesti tarjouspyynnön ehtojen mukaisesti. Tarjoajia voidaan pyytää toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja, hankintojen periaatteet huomioiden.

7

• Kilpailutuksen ratkaisu

- Tarjousten vertailun jälkeen toimittajavalinnasta tekee ratkaisun se, jolla kunnassa on ratkaisuoikeus.
- Jos hankinnan arvo on alle 9 000 euroa ei tehdä erillistä hankintapäätöstä, vaan annetaan esimerkiksi sähköpostilla vapaamuotoinen ilmoitus tarjouksen jättäneille.
- Jos hankinnan arvo on vähintään 9 000 euroa tehdään hankintapäätös, joka annetaan tiedoksi muutoksenhakuohjeineen (oikaisuvaatimus- ja hankinta-oikaisuohje).

8

• Tilaus tai sopimus

- Tilaukseen tai sopimukseen merkitään hankinnan edellyttämät tiedot. Sopimuksen liitteenä on mahdollista käyttää vakiosopimusehtoja (esim. JYSE Tavarat tai JYSE Palvelut tai YSE -ehdot).

9

• Hankinnan julkisuus

- Pienhankinnan tarjouspyyntö ja hankintapäätökset tulevat julkisiksi, kun ne allekirjoitettu. Tarjousasiakirjat tulevat julkisiksi, kun hankintasopimus on tehty, lukuun ottamatta tarjoajien liikesalaisuuksia.

10

• Tilauksen valvonta

- Toimittajalta tulee saada sopimuksen mukainen suoritus ja lasku. Toimittajalle reklamoidaan kirjallisesti, mikäli toimituksessa tai laskussa virheitä.